

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
 Egész évre 12 ft, fél évre 6 ft, évnegyedre 3 ft. o. ó.

Melyben előfizetheti Demjén L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hol egyes szá-
 mok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordatózó 122. sz.
 Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet
 hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábol garmond sorát 6 kr

s egyszeri beiktatás után 30 kr. bétgydij.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadóhivatal-
 ban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papir-
 kereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király utca
 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-
 er-Markt 11. sz.) Oppel Alajosnál (Wollzeile 22.
 sz.) Rudolf Mosse öf. Zeitungs-Agent (Stadt, Seiler-
 stätte 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stutt-
 gart.

Nyitlteri cikkek: sora után 20 kr. előleg be-
 küldése mellett a szerkesztőséghez címzendők
 Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a
 szerkesztőséghez küldendők be.

Előfizetési föltételek

„Kolozs. Közlöny“

1872-iki folyamára:

félévre 6 „ „ „
 évnegyedre 3 „ „ „
 egy óra 1 „ „ „

Az előfizetés minden hó 15-től megújítható.

Előfizetéseket helyben elfogad: a szerkesztő-
 ség, Demjén László ur könyv- és Keresztény Pál
 ur papirkereskedése.

Az előfizetési pénzek a szerkesztő-
 séghez küldendők be.

A „Kol. Köz.“ szerkesztősége.

A „Tel. Rom.“ mint fényképró.

✦ Mi évtizedek óta kísérjük figyelemmel a
 román journalistikát, s jól tudjuk ki volt e téren
 Baritiu György ur: tekintély, kinek szavára csak
 úgy vaktában esküdözött a román intelligencia-jó
 része; bámulták őt a tudákosok is, s a nép előtt
 mindig úgy tűntek fel őt, mint valami szellemi
 óriást, a ki ezer és ezer akadály dacára is mul-
 tatlanul elvezérlel az ígért földre. A rajongók,
 ezek készek lettek volna vele vándorolni 40 évig
 a pusztában, mert hát ott magaslott a Sahara vég-
 láthatárán az áldott Kánaán, a Daco-Romania di-
 cső és hatalmas birodalma.

Baritiu híveinek nagy volt a hitök, ezért nem
 igen vizsgálgtatták: milyen utakon akarja őket
 előre vezérlel. Ezért kelle végére is csalódnok.
 Hisz valahányszor törésre került a dolog, soha sem
 tudta ő a biztos irányt kimutatni; a hívek helyben
 maradtak, s a vezér, hogy gyöngeségeit elpalás-
 tolhassa, feltálta a semmittevést, az úgynevezett
 „passivitas“ politikáját.

Ezzel az izetlen manával azonban bajos
 dolog hosszas ideig táplálkozni: a románok is
 csak azért birhatták ki mostanig, mert a gyakori
 bőjtöléshez hozzá vannak szokva; most azonban
 tettleg is tiltakoznak mindenfelé a sovány kósz
 ellen, s valami kézzel foghatót szeretnének látni.

Még sok van hátra a 40 évből!

Ez ugyan még nem lenne a legnagyobb baj
 — de hát fogytán van már a baritiu-féle bölce-
 ség is: vékonyabban ereszt a biztatás, s a mester
 is csak úgy ingadozik hol az aktív, hol a passiv
 oldalra. Ily látványra azután nem esoda, ha a hí-
 vek is ingadozni kezdenek, észlelvén azt, hogy
 maga a mester nem tudja hová, merre?

Tapasztalhatták különben ezt némelyek már
 1863/4-ben, igen azután is; hanem elfeledték
 volt, s most a körülményeknek kelle őket ismét
 felrázni, hogy lássanak és emancipálják magukat
 a pusztában-hordoztatás mesterkedésének laby-
 rinthájából.

Ideje is, nagy ideje!

A kik elandalognak, elmaradnak, nem ha-
 ladnak, a búvmondatoknak ma nincs hatásuk, s a
 legnagyobb táltosokról végre is kiderül, hogy
 együgyűek, s csak ők képzelték magukat valami
 népboldogító, ország-át- és újraalakító föliste-
 néknek.

Lehetnek a románok közt itt-ott olyanok, kik-
 nek még nem nyílt fel a szemük, kik Baritiut mint „ál-
 lamférfiut“ tisztelik maiglan; ezek számára ép most
 adta ki a „Telegr. Rom.“ legújabb fényképét; néz-
 zék, gyönyörködjenek benne.

A „Telegr. Rom.“ adatokkal igyekszik bebi-
 zonyítani azt, hogy ha a románok összetartanak,
 mintán Hunyad- és Alsó-Fejérmegyékben, Fogar-
 ras és Naszód vidéken, Szászváros-, Szászsebes- és
 Szerdahelyszékekben a románok birják az abszolút
 többséget, — továbbá a Székelyföldön kívül, s több
 mezővárosban övek a relatív többség, — közel
 30 képviselőt választhattak volna meg a magyar
 parlamentbe, s így nemzeti ügyök erőteljes vé-
 delme biztosítva lett volna, s ezt minden románnak,
 a kinek szíve, esze helyén van meg kell vala tap-
 solnia; hanem „az a híres férfi megint akart mu-
 tatni egy bravourt, a melyen a magyarok és szá-
 szok kaczaghassanak“, — a románok pedig ke-
 seryesen nemsókára megfizessék az árát.

Ez „a képzett államférfi“ (Baritiut érti) ép a
 választások kezdetén a gyula-fejérvári konferentiát
 dobta „bomba“-ként a románok közé három híve
 által; kétszere szakgatta a románokat játszván
 eközben a kettős szerepet „a választások mellett
 és a választások ellen“ — úgy, hogy a választá-
 sok eredménye csaknem egyenlő lesz a semmivel.

A „Telegr. Rom.“ ezt (s méltán) Baritiunak
 rója fel bűnül, mert a többiek csak eszközök vol-
 tak az ő kezében; teszi pedig ezt főleg (ugy
 látszik) azért, mert ez az „államférfi“ a mily

szépen tudott hallgatni akkor, midőn Schmerling
 mézes-madzaggal bolondította a románokat, — ép
 úgy nem férhet a bőrében most, midőn a románok
 jeles és tapasztalt vezérek zászlói alá térnek visz-
 sza, s az államférfi-hoz így szólnak:

ha édent vélsz rejteni amott a hold karimáján
 tul, erodj, próbál meg keresni előbb tenmagad.

Hja! Baritiu okosabb egy ember, mintsem
 egymaga kelljen utra; inkább elmegy ő a hegyhez,
 ha az hozzá vándorolni késik; s így, ha nem is
 használhat népének semmit, de árthat. Herostrates
 is híressé lett Diana temploma felégetésével —
 miért ne producálna Baritiu is efféle nagyobb
 mérvben. A hírnevet aki megszokta mindig sová-
 rogja s leginkább akkor eseng utána, midőn már
 csak a remény vékony szálát tartja a kezében s ez
 is szakadoz.

A baj az, hogy Baritiu ur diplomatának nem
 elegendő ügyes. Szépen irógatja cikkeiét a bécsi
 „Romanulu“-ban, a pesti „Federatiune“-ban, s a
 brassói „Gazetta“-ban; de mi haszna, ha az ál-
 arczost már mindenki ismeri a hangjáról — mint a
 harist.

Hadd beszéljen nyíltan, bátran, hangosan;
 csak az a kár, hogy, a mint a „Telegr. Rom.“ írja:
 „némely emberek vönulve elgyerekesednek, s az is
 tudva van, hogy a midőn a gyerekek gyufával és
 lőfegyverrel játszanak, oly dolgot művelnek, mely-
 nek következményeit szákak, ezek siratják meg.“

A. Baritiu ur „dupla politikájának, az egy-
 szerre aktív és passív“ („T. Rom.“ szavai) ugyanez
 a következménye lenne, ha elveszett tekintélyét
 rehabilitálhatná; mert hát a román nemzeti con-
 gressus ellen is izgat, mitsem adva a politikai vi-
 szonyokra, s az „államférfiut“ megillető hidegvérre.
 Mi azonban, azt hisszük, hogy B. lejártá magát s
 így beteljesül a „Telegr. Rom.“ óhajítása, hogy a
 románok nagyszabadulnak „a politikusok azon
 fajtától, kik a mit éjjel álmodtak más nap a
 lapokba teszik, s a kik egy (bécsi) miniszter
 édes szaváért még az ingöket is eladnak — de
 különösen meg azon politikusoktól is, kik mindig
 kárt okoznak nemzetüknek — hasznót soha.“
 Ugy legyen!

Lapszemle.

A „P. Napló“ Zsedényi Ede képviselői program-
 jának azon gyakorlati és anyagi érdekeink felvirágozását
 célzó részét teszi vizsgálatá tárgyává, melyben ki-
 mondja, hogy a deficit fenyegetőleg emelkedvén, az
 ország pénzügyi állapota a növekvő kamatbiztosítási
 terhet nem bírja meg, s ennek folytán mindaddig, míg az
 újabb vasutvonalak egy nagy része nem áll meg saját
 lábán, ellenez minden országos kamatbiztosítást. Ez
 — ugymond — kétségkívül radikális-gyógymód, csak
 az a kérdés átalában, elvileg elfogadható és célszerű-e?
 Eltekintve attól, hogy a kamatbiztosítás ideje körülbelül
 lejárt, s ellene a közvélemény hangosan tiltakozik,
 Zsedényi nézeteit nem oszthatja egészen; zugvasutak,
 nélkülözhető parallel-vonaloknál igen, valamint azt sem
 tartja helyesnek, hogy a déli vasut megvásárlása által
 az állam aránytalan terhet vállaljon; de a hol kereske-
 delmi érdekeink kívánják, például a hálózat kiépítésénél,
 a keleti vasutakkal való összeköttetésnél nem véli az
 áldozatot megtagadandónak, noha kellő ellenőrzés mel-
 lett talán az állami építés előnyösebb volna. Egyáltalán
 vasutépítéseinknél, engedélyezéseknél a kormánytól több
 pontosságot, nagyobb felelősséget — még a hivatal-
 nokoktól is — kellene követelni, az országgyűlési pártok-
 nak pedig feladatuk lenne nem pártszempontból tractálni
 egy ügyet, hanem úgy, amint azt az ország anyagi felvirá-
 gozása megkívánja.

A „P. Lloyd“ a szerb nemzeti elemi- és ismétlő-
 iskolák közelebb megjelent statútumait veszi bonczkés
 alá, s azt mondja, hogy e statútumok oly módon ren-
 dezik a szerb iskolákat, mely előbb-utóbb hazai tan-
 ügyünk teljes felbomlását idézheti elő. Az állam lemond
 minden Lefolyásról a szerb népiskolákra s a szerbeknek
 oly autonomia engedélyeztetik, milyennel eddig Magyar-
 országon a legnagyobb kedvezményekben részesült pro-
 testansok sem bírtak. S mit jelentsen — kérdi — e
 kitétel: „nemzetiségi iskola“? Az 1868. 38-ki tezik,
 melylyel az országos népiskolaügy általában rendeztetett,
 csak „telekezeti“ és „községi“ iskolákat ismer. A „nem-
 zetiségi iskolák“ és „nemzetiségi iskola előjáráságok“
 engedélyezése tehát törvényellenes, s azonfelül veszélyes
 lépés, melynek következményei kiszámíthatatlanok. Ha a
 „nemzetiségi“ egyszer bármily ponton gyökeret ver, csak-
 hamar mindent előlő elődsi növénynyé fog kifejlődni; ha
 a szerbeknek adott engedményekben később szükségkép
 a többi nemzetiségeket is kellend részesíteni, eltűnik az
 egységes politikai nemzet, s Magyarország egyházi nem-
 zeti autonómiai csoportozatává alakul át, mely mellett
 nem marad hely az állam számára.

Franciaia-orosz szövetség

A pétervári orosz vezérlep megint egy emlékeztetés
 cikket hoz, melyben Franciaországnak hizeleg, s neki
 dacz- és védzsövetséget ajánl. A cikk vázlata a követ-
 kezőkbe foglalható: „Franciaország eljárt szott nemzet-
 közti állását visszanyerni óhajlja, a mire teljes joga van,
 mert egy 38 millió népességű erélyes öntudattal, a leg-
 gazdagabb s legvirágzóbb iparral bíró, kezdeményező
 szellemű, nagylelkű és hazafias nemzet, nem sülyedhet
 le másodrangú állammá. A kérdés lényege csak abban
 áll, miképen akarja ez ország előbbi helyzetét vissza-
 foglalni?“

Ezen célt az orosz lap véleménye szerint, csak
 helyes és józan bel- és külpolitika által, s minden
 esetre csak fegyveres erővel érheti el, erre pedig minde-
 nek előtt megkivántató, hogy Franciaország öszinte,
 szilárd, békülékeny köztársaság legyen, mely minden
 pártot különbség nélkül a maga lobogója alatt egyesít,
 kifelé pedig szövetségesek nélkül ne legyen.

Czikkiró tanácsolja Thiersnek, hogy a munkás
 osztályt kegyelje, s a párisi „Commune“ emberei ellen
 szigorú, merev igazság helyet, kegyelmet alkalmazzon, s
 dicseréttel szól fölé, hogy elfogult orleanistáus
 reminiscenciái mellett a belpolitikában a baloldaltól hajol,
 s Italia egységét elismeri, mint oly tény, a melynek el-
 távolítása sem erejében, sem akarójában nem áll, Thiers
 megaviseleto meggyőzhetette már a félénk olaszokat,
 hogy a köztársasági Franciaországtól nincs mit félnök,
 annál kevésbé, mert Thiers még nem végleges elnöke.
 Thiers mögött az olasz egység leghűbb barátjai állanak,
 s tény az, hogy a jelen francia kormány Olaszország
 egysége iránt már nem viseltetik ellenséges indulattal,
 s ez elég arra, hogy az alkotmányos Olaszország és a
 köztársasági franciaik között szorosabb szövetség léte-
 süljön.

Franciaországra azonban sokkal nagyobb fon-
 tosságu esemény, ha még Oroszországgal is szövetszik.
 Ezt a mostani köztársaság feje jobban értette meg, mint
 az összes előtte való francia kormányok. Ő az összes
 pártoknál jobban fogta fel azon tényt, hogy az orosz nem-
 zettel ellenséges viszonyban élni nemcsak badarság, ha-
 nem Franciaországra nézve nagyon veszélyes is. Ő a
 legeggyel emigransoktól helyes államférfiui tapintattal meg-
 vonta a segélyt, — lehetetlen, hogy minden orosz hazafi
 úgy mint az orosz kormány is, tekintetbe véve a III-ik
 Napoleonnak megbuktatása óta végbement nézetfordula-
 tot, Franciaország iránt rokonszenvel ne viseltessék.
 Midőn Franciaország oly szövetség megkötésére fogja
 neki nyújtani kezét, melynek célja leend előbbi politikai
 jelentőségét visszaadni, az európai nemzetközi politiká
 általánosabb és magasabb alapokra fektetni, s ezzel együtt
 a durva erő uralmának megszüntetése mellett az idegen
 fajú nyomás alól megszabadulni törekvő nemzetiségek
 jogát elősmerni, akkor Oroszország baráti érzelmekkel
 fog vele kezét szorítani. Akkor majd a két ál-
 lam a nyugaton magával kibékült, megszilárdult Fran-
 cziaország, a keleten pedig politikai és társadalmi életé-
 ben sikeresen haladó orosz birodalom Európa történel-
 mében új korszakot, a béke és haladás új korszakát
 kezdhetik meg. A lap igéri, hogy legközelebb részletesen
 fogja kifejteni azon feltételeket és ezélokot, melyeknek
 szemelött tartása mellett a francia-orosz szövetség nem
 csak lehetséges, sőt kívánatos is.

Olaszország külpolitikája.

„Európa sokat foglalkozik egy idő óta — ugy-
 mond a féléhivatalos „Italie“ — Olaszország ügyeivel;
 némelyek rosszat, mások jót mondanak rólnuk, némelyek
 elvtatnak tőlünk minden jelentőséget s ránk sem hede-
 rintenek, mások ismét keresik barátságunkat; azt azon-
 ban mégis mindnyájan észrevették végre, hogy a halott
 nak mondott Olaszország él és előre tör.

Némelyek hébenkorban még külpolitikáinkkal is
 foglalkoznak; kérdezik, hol vannak szövetségeseink
 avagy melyek azon hatalmak, a melyekkel frigyre lépni
 leginkább hajlandók volnánk. E szerencsés előjelekből
 aztán azt magyarázhatjuk ki, hogy az olasz szövetségnek
 megvolna a magas becsű oly államokra nézve is, melyek
 nálunk hatalmasabbak. Mások még tovább mennek s
 egész pulykaméregbe jönnek, ha látják, hogy inkább az
 egyik, mint a másik oldalra hajlunk. Egészben véve
 azonban sokkal több a hízegzés, mint a szemrehányás.

De mondjuk ki minden tétovázás és tartzkodás
 nélkül, mi legyen Olaszország külpolitikája. Az olasz
 nemzet külpolitikájának a következőnek kell lenni: védni,
 fentartani magát, korlátlan ur lenni itthon, barátaitl birni
 azokat, a kiket valóban ösztönöznek tarti, igyekezni, hogy
 elenségei ne lehessenek ártalmára, nem provokálni és
 nem félai senkit növelni erejét, hogy nyomjon valamit a
 latba, hogy viszautalishasson bárkit a ki ügyeibe akarua
 aratkozni, anélkül azonban, hogy csak távolról is beavat-
 kozni akarua mások ügyeibe.

Erre azt mondhatja valaki, hogy hisz ez inkább
 belpolitika. Tökéletesen igaz. Olaszország költügyi politi-
 kát akar úzni ben s ehhez képest szervezni óhajlja
 közigazgatását, pénzügyeit, kiegészíteni vasutálóját,
 kiszáritani mocsáros vidékeit, öntözni száraz talaját,

még inkább növelni a szeder és olajfa, a szőlő-és narancs
 termelését, termékenynyé tenni a kopár földeket s így új
 tartományokat nyerni saját határain belül, felhasználni az
 Alpesekről aláomló vizeket újabb ipar felállításra,
 megkellőztetni kereskedelmét az őt környező két ten-
 geresre, tengereket környező országokba önteni tulnépes-
 séget, növelni forgalmát közép és nyugat Európával,
 közreműködni saját részéről a Kelet civilizációjára
 mert szükséges, hogy egy civilizált, békés és munkás
 nemzet hozzá hasonló előhaladott államok által környez-
 tessék.

Ime ez a mi külpolitikánk.

Van-e valakinek kifogása e politika ellen? Lépjén
 elő s fejtsd ki okaid, de erősen kétkedünk, hogy meg-
 győzhessen valaha valakit. Azonban minden meg van
 engedve e világon még badarságokat mondani is, de bi-
 zonyára nem lehet megengedve másokat saját hajlékuk-
 ban is zavarni. S a ki hasonló szándékokat táplálna, el-
 lehet rá készülvé, hogy komoly akadályokra talál s még
 Olaszországnál is jogához, értékehez, egységehez, füg-
 getlenségéhez és nemzeti lételéhez mért ellenállásra
 bukkán.

Mindenkor barátai leszünk azoknak, a kikben soha
 sem esalatoztunk, a kevésbé veszélyes ellenfelek, kö-
 zönyeseknek fognak bennünket találni, de a fenyegető és
 támadásra kész ellenségek, bárkik legyenek is azok,
 mindenkor vérszen, találnak bennünket: az ellenállásra
 egyedül akesz azonban szövetségével, kiknek velünk egy
 érdekei vannak.

Szóval mi alázatosak vagyunk gyávaság nélkül
 esendések és békések méltósággal, óvatosak, de szilár-
 dak, halásak mindenki iránt, de nem lekötélezettei sen-
 kinek, ellenségei a kérdéseknek s hasonlóan ellensé-
 gei minden alávalóságnak és gyávaságnak.

Nem ok nélkül törekedtünk mi arra, hogy szabad
 nemzet legyünk, nem csak szabadságot és biztonságot,
 de egyszersmind méltóságot és azon öntudatot is meg
 akartuk nyerni, hogy saját magunk által vagyunk vala-
 mik s azokká lehetünk a mik mások.

Kétségtelen, hogy ha mindenki minket utánozna,

ha mindenki oly igazságosnak, oly óvatosnak s oly méltó-
 nak mutatkoznék mint mi, tisztelve másokat, anélkül,
 hogy képezték támadások gyanuját táplálná: biztosítva
 lenne a béke Európában.
 A mi minket illet, mi ezen politikát követjük a
 jövőben és soha nem fogunk attól többé eltántorodni;
 meglehet, hogy lassanként sikerül meggyőznünk a töb-
 bieket, miszerint minden külpolitika közt legjobb az, a
 melyet otthon üznek, saját házokban s ezt kellene Euró-
 pá összes szabad és civilisált nemzeteinek elfogadni,
 melyek melegeghetnének azzal, a mik jelenleg egye-
 dül a civilizáció és haladás terén kellene egymással ver-
 senyienők.

A „Times“ a spanyol király el- leni mérényletről.

„A spanyol népnek szerencsét lehet kívánni ahhoz,
 hogy hona megkíméltetett azon átkos bűnténytől. A cas-
 tiliai becület alig szedvedhetett volna nagyobb szennyet,
 mint ama fiatal pár meggyilkolása által, mely a nemzet
 képviselői által hivatott meg az országba, s mely megér-
 kezte óta semmi olyast sem tett, mit még a párt-gyűlölet
 is hibálly hozhatott volna föl ellene.

Az Amadeus király elleni ellenzék könnyen megfe-
 jithető, de az egészen független annak személyes jelleméről.
 Ő külföldi, s a spanyolok nem kedvelik a külföldieket
 Ő megbuktatta az előbbi dynastiát, s ekkép megbotrán-
 koztatja azokat, kik azt óhajtják, hogy Spanyolország
 fejedelme a régi családból legyen. Ő Victor Emanuel fia
 s azt teszi föl róla, hogy a szabadelvű katolicizmust
 képviseli. Végre ő az alkotmányos monarchia képviselője
 és Spanyolországban van egy oly párt, mely egyáltalában
 mindenféle monarchiának ellene van. Ha ő a fejedelmek
 példányképe lenne, s minden erénnyel birna még ekkor
 sem remehetné, hogy kibékíthetendi azon ellenséges
 pártokat, melyek a politikai mérlegben az ultramonta-
 nizmustól a communismusig terjednek. Minél jobban viselő
 magát, annál gyűlöletesebbé válik azok előtt, mivel azok
 attól félnek, hogy érdemei végre kibékítendik vele a
 nemzetet, s úgy látszik, hogy ezen félelmük nem is
 alaptalan.

A király kétségkívül megnyeré maga részére
 a társadalom értelmesebb részét, a legutóbbi néhány
 hónap nehéz körülményei közt tanúsított eljárása által.
 Kielégíti a főváros miveltebb osztályát, s a tartományokban
 mindinkább népszerűséget nyer. A madridi nép, mint
 értesülők nagyon föl van habórodva a gyilkossági
 kísérlet fötött, s minden osztálybeli személyek sietnek a
 palotába, hogy loyaltasukat tanúsítsák.

Meglehet, hogy ezen kísérletől egy új korszakot
 lehetend számítani Spanyolország modern történelmében
 s hogy bebizonnyaland, mikép a gyilkosok megszilárdíták
 ama dynastiát, melyet megsemmisíteni igyekeztek. Megle-
 het, hogy a spanyol nép hajlandó lesz, a trón ellenfeleit
 az általuk használt eszközökből itélni meg, s méltányolni
 ama hatalmat, mely egyedül gátolja meg, hogy az
 ország új uralom alá ne jusszon.

